

成语故事

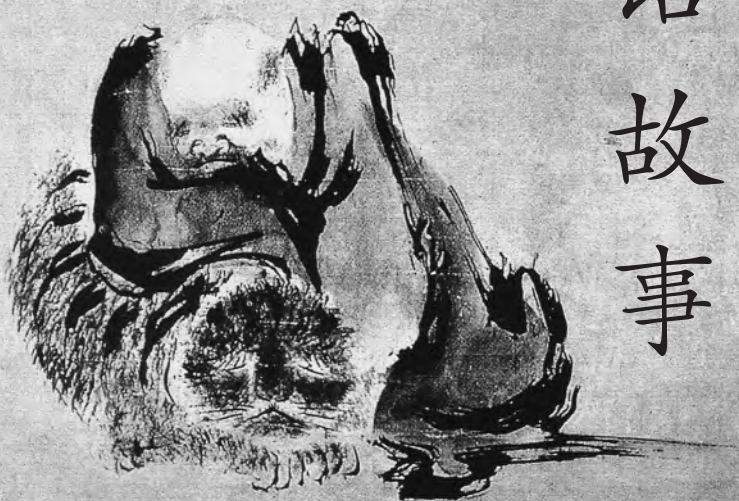
คำสอน เขียนไว้

ต้นฉบับมหามาย
จากสมุดข่อยสุพรรณิธาน

ดวงพร วงศ์เครือ เรียบเรียง
ศาสตราจารย์ หลวน เหวิน หวี่ (来文华) คำนิยาม

成語故事

คิเงิน เขื่อนชเวต

ดวงพร วงศ์ชูเครือ

สำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์

สำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์

คำจีน เขียนชีวิต

ดวงพร วงศ์ชูเครือ : เรียบเรียง

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ

ISBN 978-616-536-033-3

พิมพ์ครั้งแรก กรกฎาคม 2553

© 2553 ดวงพร วงศ์ชูเครือ

สงวนลิขสิทธิ์ฉบับภาษาไทยของหนังสือเล่มนี้ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ 2537
ห้ามคัดลอกเนื้อหา ภาพประกอบก่อนได้รับอนุญาต รวมทั้งการดัดแปลงเป็น
แถบบันทึกเสียง วีดิโอ โทรศัพท์ และสื่ออื่นๆ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ดวงพร วงศ์ชูเครือ

คำจีน เขียนชีวิต. -- กรุงเทพฯ : บ้านพระอาทิตย์, 2553.

176 หน้า.

1. คำคม. 2. สุภาชีวิตจีน. I. ชื่อเรื่อง.

808.882

ISBN 978-616-536-033-3

ประธานที่ปรึกษา สนิธิ ลิ้มทองกุล

คณะที่ปรึกษา จิตตนาถ ลิ้มทองกุล / พชร สมุทวนิช / บัญชา อ่อนดี / สุวิชา เพียรราษฎร์

บรรณาธิการบริหาร วิทยา ร่ำรวย กองบรรณาธิการ นภลัย โกลลวาลี

ออกแบบปก / รูปเล่ม จะเด็ด พาณิชศรี พิสูจน์อักษร วัลภา สุขใหญ่

ฝ่ายการตลาด ชุติกร สีโลหะ / กนก สรรพโชติ / กรรณิการ์ ชูช่วย

ผู้พิมพ์ – จำหน่าย

สำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์ บริษัท บุ๊ค ดีอท คอม จำกัด

49/1 ชั้น 3 อาคารบ้านเจ้าพระยา ถนนพระอาทิตย์

แขวงชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทร.0-2629-4488 ต่อ 2205-2209 โทรสาร 0-2281-9912

อีเมล : widhayar@thaiday.com

พิมพ์ที่

บริษัท โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด (มหาชน) โทร. 0-2551-0533-40 โทรสาร 0-2551-0532

ศุภย์ ศิริกุลพิพัฒน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

คำนิยาม

การแปลและเรียบเรียงหนังสือสุภาษิตจีนเล่มนี้ของคุณดวงพร วงศ์ชูเครือ ถือเป็นเรื่องที่น่ายินดียิ่ง เนื่องจากผู้ที่รู้ภาษาจีนจะได้ทราบที่มาที่ไปของสุภาษิตจีนผ่านทางหนังสือเล่มนี้ เพื่อให้เข้าใจความหมายของสุภาษิตจีนในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น และสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างคล่องแคล่วเหมาะสมในแต่ละกาละเทศะ ส่วนผู้ที่ไม่ได้เรียนภาษาจีนก็สามารถใช้ประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้ในแง่ของการเป็นสะพานเชื่อมโยงเข้าสู่ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชนชาติจีน หรือหากอ่านเอาเรื่องเฉยๆ ก็สามารถสนุกเพลิดเพลินกับเรื่องราวต่างๆ ได้

ภาษาจีนถือเป็นภาษาเดียวในโลกที่ใช้ตัวอักษรภาพแสดงความหมาย ทั้งยังเป็นภาษาที่ผู้คนเข้าใจผิดมาตลอดว่าเป็นอักษรภาษาที่คร่ำครึ จนกระทั่งโลกก้าวเข้าสู่ยุคคอมพิวเตอร์ อักษรจีนจึงค่อยเป็นที่ยอมรับ เพราะแท้จริงแล้วอักษรจีนยังมีอักษรพินอิน (ระบบการถ่ายทอดเสียงภาษาจีน ด้วยตัวอักษรโรมัน) ที่มีจุดแข็งหลายประการ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการโปรแกรมภาษาในคอมพิวเตอร์เชื่อว่า หากถึงยุคการควบคุมการทำงานของคอมพิวเตอร์ด้วยเสียง การใช้งานภาษาจีนและอักษรจีนจะยิ่งสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมา ภาษาจีนได้ชื่อว่าเป็น “ภาษาต่างดาว” ที่เรียนไม่รู้จบจกจบจักสิ้น ความเชื่อที่ว่าภาษาจีนเรียนยากนั้น แพร่กระจายดังไฟลามทุ่ง จนเป็นเหตุให้ชาวต่างชาติที่สนใจเรียนภาษาจีนเกิดความเข็ดขยาดจนถอดใจไปจำนวนไม่น้อย

ขณะที่เขียนคำนิยามนี้ มหานครเซี่ยงไฮ้กำลังจัดงาน เวิลด์ เอ็กซ์โป 2010 ที่ประกอบไปด้วยรายการและการแสดงที่โดดเด่นมากมาย อย่างไรก็ตามจะขอละไว้ไม่กล่าวถึง ทว่าจุดเล็กๆ ที่น่าสนใจก็คือ แต่ละภูมิภาคที่จัดแสดงภายในงาน มีผู้เชี่ยวชาญภาษาจีนทั้งคนผิวสี คนผิวเหลือง รวมทั้งคนผิวขาวที่ต่างก็พูดภาษาจีนได้อย่างถูกต้องและคล่องลื่น ซึ่งภาพเหล่านี้ในอดีตยากที่จะจินตนาการถึง ปัจจุบันการที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือบรรดานักการทูตสามารถพูดภาษาจีนได้นั้นไม่ใช่เรื่องแปลกประหลาดอีกต่อไปแล้ว ดังนั้น หากเปรียบเทียบว่าอักษรจีนเป็น “ภาษาต่างดาว” แล้ว อย่างนั้นคนเหล่านี้ก็คงจะต้องเป็น “มนุษย์ต่างดาว” เช่นกัน แต่ที่น่ายินดีก็คือนับวัน “มนุษย์ต่างดาว” เหล่านี้ก็ยังเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกที หากสรุปเช่นนั้น คุณดวงพรผู้แปลและเรียบเรียงหนังสือเล่มนี้ และคุณวิษณุ ลิ้มทองกุล สามีของเธอก็คงจะนับว่าเป็น “มนุษย์ต่างดาว” ด้วยเช่นกัน

ผมรู้จักคุณดวงพรและคุณวิษณุที่กรุงปักกิ่ง ขณะนั้นทั้งสองต่างก็สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยในเมืองไทยแล้ว และกำลังเริ่มต้นเรียนภาษาจีนที่ปักกิ่ง ส่วนผมเอง ในขณะนั้นก็เพิ่งเดินทางกลับบ้านได้ไม่นาน ภายหลังจากมาอยู่ที่ประเทศไทยเพื่อทำหน้าที่เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บางทีอาจเป็นพรหมลิขิต ทั้งสองรู้จักผมทางอ้อมและได้เดินทางมาขอพบ จากนั้นผมจึงใช้เวลาในวันหยุดถ่ายทอดความรู้ทางด้านภาษาจีนให้กับทั้งคู่ จนเวลาผ่านไปนานกว่า 2 ปี แม้ว่าทั้งสองจะมีผลการเรียนภาษาจีนที่โดดเด่นในมหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่แล้ว แต่ก็ยังคงขยันหมั่นเพียรที่จะหาความรู้เพิ่มเติมจากผม ผมรู้สึกชื่นชมคนประเภทนี้เป็นอย่างยิ่ง ส่วนคนทั้งคู่ก็ยึดถือผมเป็น “กัลยาณมิตร” ดังนั้น ระหว่างเราจึงสามารถคบหากันแบบไม่ถือวียุติ

ในอีกแห่งหนึ่ง หนังสือเล่มนี้ของคุณดวงพร อาจถือได้ว่าเป็นของขวัญเล็กๆ ชิ้นหนึ่งสำหรับมิตรสหาย ผู้ที่กำลังเรียนภาษาจีนหรือคิดที่จะเรียนภาษาจีนในอนาคต

สิ่งที่ผมอยากกล่าวก็คือ หากคิดจะเรียนภาษาจีนให้ได้ดี สิ่งแรกคือ ต้องกำจัด “อุปสรรคในจิตใจ” เกาะกุมหลักการเรียนให้ได้ จึงจะเห็นหนทางอันสดใสในอนาคต สำหรับผู้ที่ใช้ตัวอักษรเสียง (เช่น ภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ) เป็นภาษาแม่ นั่น “เสียงขวางทาง” หรืออุปสรรคอันดับแรกคือตัวอักษรจีน หากสามารถอ่าน เขียน รู้ความหมาย ก็ถือว่าจับ “เสือ” ได้ตัวหนึ่ง มีผู้เคยทำการวิจัยเอาไว้ว่า หากคนๆ หนึ่งเรียนรู้ตัวอักษรจีนที่ใช้บ่อยได้ 600 ตัว ก็จะครอบคลุมภาษาเขียนประมาณร้อยละ 80 สามารถอ่านงานเขียนง่ายๆ ได้เล็กน้อย หากเรียนรู้ได้ 900 ตัว ก็จะครอบคลุมภาษาเขียนร้อยละ 90 พอจะกล้อมแกล้มอ่านหนังสือพิมพ์ได้บ้าง แต่แน่นอนว่ายังคงมี “เสือ” อยู่บนเส้นทาง ทว่าหากเรียนรู้ตัวอักษรจีนได้ 2,400 ตัว ก็จะครอบคลุมภาษาเขียนถึงร้อยละ 95 แม้ว่าจะยังต้องเรียนรู้ต่อไป แต่สามารถกล่าวได้อย่างภาคภูมิใจว่าเป็น “ผู้รู้ภาษาจีน” แล้ว และสามารถใช้ภาษาจีนในการทำงานได้อย่างคล่องแคล่วพอสมควร แต่หากสามารถเรียนรู้ตัวอักษรจีนได้ถึง 3,500 ตัว จุดบอดที่เหลืออีกร้อยละ 5 นั้นก็จะถูกกำจัดไป ถือว่า “รู้อุปสรรคบนเส้นทางของภาษาเขียน มีศักยภาพในการใช้ภาษาจีนอย่างสูง” แต่ก็แน่นอนว่าหากต้องการจะพัฒนาไปเป็นพหูสูตรด้านภาษาจีน เส้นทางยังคงอีกยาวไกล แม้แต่ชาวจีนผู้มีการศึกษาก็ยังไม่มีผู้ใดกล้าเอ่ยอ้างว่าตนรู้จักตัวอักษรจีนทุกตัว

ที่กล่าวในข้างต้นนั้นคือ ตัวอักษร แต่ตัวอักษรเหล่านี้สามารถผสมออกมาเป็นคำได้อีกมากมายเหลือคณานับ หากรู้จักความหมายของตัวอักษรแล้วก็ไม่ยากที่จะทำความเข้าใจความหมายของคำ ยกตัวอย่างเช่น คำว่า “จักรยาน” (自行车 : zì xíng chē) หากแปลตรงตัวตามอักษรก็จะมี ความหมายว่า “รถที่สามารถแล่นไปได้เอง” ซึ่งก็ทำให้เข้าใจได้ว่าหมายถึงจักรยานนั่นเอง

สุภาษิตจีน เป็นการใช้ประโยชน์จากคำประการหนึ่ง ทั้งยังเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในกลุ่มสำนวนจีน สุภาษิตจีนเป็นผลผลิตของชนชาติที่ได้สะสมประสบการณ์ด้านภาษามาเป็นระยะเวลายาวนาน จากนั้นจึงถ่ายทอดออกมาเป็นประโยคสั้นๆ หรือกลุ่มคำที่มีโครงสร้างเฉพาะ มักประกอบด้วย

4 พยางค์ ที่มีเสียงสอดคล้องเป็นจังหวะจะโคน เช่น 万紫千红 (wàn zǐ qiān hóng : ว่านจื๋อเขียนหง), 乘风破浪 (chéng fēng pò làng : เฉิงเฟิงโพ่วล่าง), 花好月圆 (huā hǎo yuè yuán : ฮวาห่าวเยว่หยวน), 枯木逢春 (kū mù féng chūn : คูมู่เฟิงชุน), 悬崖勒马 (xuán yá lè mǎ : เสวียนหยาล่อหม่า) เป็นต้น

สุภาษิตจีนมีโครงสร้างเฉพาะ มีความหมายสมบูรณ์ เช่น คำนวน “กบกันบ่อ” (井底之蛙) ไม่สามารถใช้ว่า “ปลากันบ่อ” สุภาษิต “ครึ่งซังแปดตำลึง” (半斤八两) ก็ไม่สามารถใช้ว่า “ครึ่งซังห้าตำลึง” แทนได้ แม้ว่าปัจจุบันมาตรวัด ครึ่งซังจะเท่ากับห้าตำลึง มิใช่แปดตำลึงดังเช่นในสมัยโบราณก็ตาม หรือ “ขึ้นเจ็ดลงแปด” (七上八下) ก็ไม่สามารถใช้ว่า “ขึ้นห้าลงหก” แทนได้, “นำหมาป่าเข้าห้อง” (引狼入室) ไม่อาจใช้ว่า “นำเสือเข้าห้อง” แทนได้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แน่นนอนว่ายังมีสุภาษิตจีนบางส่วนที่ถือเป็นกรณีพิเศษ เพราะสามารถดัดแปลงใช้ได้อย่างยืดหยุ่น เช่น “หินก้อนเดียวนกสองตัว” (一石二鸟) หากบริบทมีความจำเป็น ก็สามารถใช้ว่า “หินก้อนเดียวนกสามตัว” (一石三鸟) แทนได้ สุภาษิตคำว่า “ทำหนึ่งได้สอง” (一举二得) ก็อาจใช้ว่า “ทำหนึ่งได้สาม” (一举三得) ส่วน “น้ำเชี่ยวกลัถอย” (急流勇退) ก็สามารถดัดแปลงใช้ในทางตรงกันข้ามว่า “น้ำเชี่ยวกล้าฝ่า” (激流勇进) ได้เช่นกัน ที่สำคัญต้องจำไว้ว่า การสลับสับเปลี่ยนคำหรือดัดแปลงสุภาษิตเหล่านี้ไม่อาจทำตามอำเภอใจ เพราะมีแบบแผนที่กำหนดไว้แล้ว

นอกจากนี้ ยังมีสุภาษิตจีนที่เป็นประโยคสั้นๆ ซึ่งก็น่าสนใจไม่น้อย เช่น “เขียวกำเนิดจากน้ำเงิน กลับเด่นล้ำกว่าน้ำเงิน” (青出于蓝而胜于蓝), “ทบทวนสิ่งเก่าจึงรู้สิ่งใหม่” (温故而知新), “ต้นไม้อยากสงบ ทว่าลมไม่หยุดพัด” (树欲静而风不止), “ความเข้าใจชื่อหมาเจา แม้คนผ่านทางยังลวงรู้” (司马昭之心路人皆知), “เพียงจวงรำดาบ เจตจำจงอยู่ที่เพยกง” (项庄舞剑意在沛公) เป็นต้น

สุภาษิตจีน คือแก่นสารสำคัญของคำศัพท์ภาษาจีน ถือเป็นประติสฐกรรมที่ยิ่งใหญ่ของชนชาติจีน นอกจากนี้เหตุที่ภาษาจีนจำเป็น

ต้องมีสุภาสิตมากมาย เนื่องเพราะหากเทียบกับคำศัพท์ทั่วไปสุภาสิตจีน
กินความได้ชัดเจน เห็นภาพลึกซึ้งและได้อารมณ์ความรู้สึกมากกว่า เป็นการ
เติมใจความสำคัญให้สิ่งที่ต้องการถ่ายทอดมีความน่าสนใจ เช่นเดียวกับ
สุภาสิตจีนที่ว่า “วาดมังกรเติมดวงตา” (画龙点睛: huà lóng diǎn jīng)

นับแต่โบราณกาล นักประพันธ์ผู้ยิ่งใหญ่ของจีนนั้นล้วนแล้วแต่เป็น
ปรมาจารย์ทางด้านภาษา ทั้งยังเป็นปรมาจารย์ทางการใช้สุภาสิตจีน
ด้วย

ที่มาของสุภาสิตของชนชาติใดชนชาติหนึ่งนั้น ล้วนเกี่ยวพันอย่าง
ลึกซึ้งกับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ขนบ-
ธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมา ดังนั้น สุภาสิตจึงบรรจุความเป็น
ชนชาตินั้นๆ เอาไว้อย่างเข้มข้น เช่นเดียวกับสุภาสิตจีนซึ่งมีที่มาหลักๆ 4
ประการคือ หนึ่ง มาจากตำนานหรือนิทานปรัมปรา เช่น “สลักเรือขอกระบี่”
(刻舟求剑) สอง มาจากเค้าโครงประวัติศาสตร์ เช่น “นอนพินกินดี”(卧薪
尝胆) สาม มาจากบทประพันธ์โบราณ เช่น “ลั่นกลองเพิ่มพลัง” (一鼓作气)
และสี่ สืบทอดกันมาปากต่อปาก จากรุ่นสู่รุ่น เช่น “พระมากข้าวตมน้อย”
(僧多粥少) เป็นต้น

การศึกษาสุภาสิตจีนนั้น ไม่เพียงต้องเรียนรู้หลักการใช้งานและ
นัยยะที่แท้จริงของมันเท่านั้น แต่จะดีที่สุดหากสืบค้นไปถึงแหล่งที่มา ทราบ
ถึงต้นกำเนิด ซึ่งการอ่านหนังสือของคุณดวงพรเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์อย่าง
ยิ่งต่อการเพิ่มพูนความรู้ภาษาจีนของท่าน

ศาสตราจารย์ หลวน เหวินหัว (栾文华)

4 มิถุนายน 2553 , กรุงเทพมหานคร

คำนำผู้เรียบเรียง

ในภาษาจีนเจิงอืว (成语) นั้น หมายถึงสำนวนสุภาษิต ส่วนใหญ่จะประกอบด้วย 4 พยางค์ และมีความหมายเฉพาะเจาะจงเช่นเดียวกับสุภาษิตคำพังเพยของไทยเรา โดยมักใช้เปรียบเปรยเพื่อขึ้นชม ยกย่อง ตำนานคติเตือน รวมทั้งสอดแทรกคุณธรรมสอนใจ ซึ่งในภาษาจีนยังมีสำนวนอีกประเภทหนึ่งที่คล้ายคลึงกัน เรียกว่า เอี้ยนอืว (谚语) เพียงแต่ว่า เอี้ยนอืวมักจะใช้ในภาษาพูดที่ไม่เป็นทางการ ขณะที่เจิงอืวมักจะอยู่ในภาษาเขียนหรือเป็นทางการมากกว่า ดังนั้น หากเจิงอืวคือสำนวนสุภาษิต เอี้ยนอืวก็อาจเทียบได้กับคำพังเพยของไทยเรา

นิทานหรือเรื่องเล่าซึ่งเป็นที่มาของสำนวนสุภาษิตในแต่ละสำนวนของชนชาติจีน ล้วนผ่านการบันทึกถ่ายทอดเผยแพร่สืบต่อกันจากอดีตจวบจนถึงปัจจุบัน โดยนิทานสุภาษิตหลายต่อหลายเรื่องมีเค้าโครงมาจากประวัติศาสตร์ มีการนำเหตุการณ์สำคัญในอดีตมาเป็นฉากของเรื่อง หรือนำบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์มาเป็นตัวละครในการดำเนินเรื่อง

ที่มาของสุภาษิตบางคำ บางสำนวน ถูกเล่าสืบต่อกันมาในรูปแบบของนิทานพื้นบ้าน โดยสมมติบุคคลต่างๆ ขึ้นมา หรือใช้ตัวละครดำเนิน

เรื่องเป็นทิวาติจตุบาทต่างๆ เช่น นก เสือ กวาง มังกร สุนัขจิ้งจอก กระรอก เป็นต้น และยังมีสำนวนสุภาษิตอีกไม่น้อยที่มีเรื่องเล่ามาจากคำสอนของปรัชญาเมธีอันมีชื่อเสียงของจีน เช่น ขงจื๊อ เม้งจื๊อ เล่าจื๊อ เป็นต้น

นอกจากนี้ สำนวนสุภาษิตจีนหลายสำนวนยังมีความหมายคล้ายคลึงกับสุภาษิตคำพังเพยของไทยอีกด้วย

การศึกษาสำนวนสุภาษิตจีน ไม่เพียงเป็นการทำความเข้าใจความหมายที่ถูกต้อง เพื่อประโยชน์ต่อการใช้งานเท่านั้น ในทางหนึ่งยังเป็นการเรียนรู้แนวคิดและวิถีชีวิตของชาวจีนที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องเล่าและนิทาน ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความคิด ความเป็นมา และวัฒนธรรมของชนชาติจีนมากยิ่งขึ้น และที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น การศึกษาสำนวนสุภาษิตเหล่านี้ ยังเป็นการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และยกระดับจิตใจของผู้อ่าน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญอีกประการหนึ่งของสำนวนสุภาษิตไม่ว่าจะในชาติใดภาษาใดก็ตาม

ดวงพร วงศ์ชูเครือ

สารบัญ

ซานซุ่นจือเสอ : ลั่นสามนิ้ว	12	อ๊วปังเซียงเจิง อ๊วเวิงเต๋อลี่ :	
ป้อซือใหม่หลิว : นักปราชญ์ชื่อลา	14	หอยมุกกับนกปากซ่อมทะเลาะกัน	
บูทานเหว่ยเป่า : ความมั่งคั่งน้อยเป็นของมีค่า	16	คนตกปลาได้ประโยชน์	54
เต๋อเก้วเจี้ยกั้ว : อยู่ไปวันๆ	18	ต้าใจเสี่ยวยวง : ใช้คนไม่เหมาะกับงาน	56
จ้งฟ่านซินหลี :		เขียนหลิวจั้ง : ลาเขียนด้วยปัญญา	58
ผู่ชนต๋อด้าน ญาติมิตรหลักหนี	20	เปยกงเสออิง : เห็นเงาหนูในจอกเป็นงู	60
อิฟู่สือหาน : อุณหภูมิวัน เย็นสิบวัน	22	อ้ออู่กู่สิง : คิดเองทำเอง	62
ซานเจิงไห่ยวซิง : โชคดีทั้งสามชาติ	24	บันเหมินนังผู่ : ใช้ขวานต่อหน้าช่างปั้น	66
เสี่ยวหลี่ฉางเตา : ซ่อนดาบในรอยยิ้ม	26	เทียนอิ้อู่เฟิง : ภูเขาฟ้าไร้ตะเข็บ	68
รุ่มซานเฟิน : เข้าเนื้อไม้ลึกสามเฟิน	28	จิงเว่ยเถียนไห่ : จิงเว่ยถมทะเล	72
โพจั้งจงหยวน : กระจากแตกกลับประสาน	30	วังหยางชิงท่าน :	
จิ้งจวินรู่เว่ : เชิญท่านลงโถง	32	แนนมองฟ้า ทอดถอนใจ	76
เจี่ยเซินจือฮ่าว : บริสุทธ์ผุดผ่อง	34	เม่งหมู่ซานเขียน :	
หาวท่าวเขียนเชิง : สุภาพบุรุษแสนดี	36	มารดาเม่งจื้อย้ายบ้าน 3 ครา	78
หนูหลุนทุนเจ้า : กลืนพุทธรักษา	38	โหยวเร็นไห่ยวอ๊ว :	
เสี่ยวจ้งซ่งท่าน : มอบถ่านไม้กลางหิมะ	40	เคลื่อนใบมีด เหลือพื้นที่ว่าง	80
ควาฟู่จู้อือ : ควาฟู่ไล่ตามตะวัน	44	หวานอู้ซางจื้อ : ความลุ่มหลงทำลายสติ	82
ฟู่จิ้งจ้งจู้ย : แบกหนามขอรับโทษ	46	หนันหยวนเป่ยเจ้อ :	
เว่ยฟู่จ้วซาง : ผีซางรับใช้เสือ	50	หันรตขึ้นเหนือเพื่อมุ่งลงใต้	84
หานตันเสี่ยววู่ : หัดเดินแบบชาวหานตัน	52	สุเหมิงเซิงเฉียว :	
		ความชำนาญก่อเกิดทักษะ	86
		เจ้งเหรินใหม่หลิว : ชาวเจ้งชื่อเกือก	88

ตงซือเลี้ยวผิน : ตงซือเลียนชมวดคิ้ว	90	ยาเหมียวจู้จ่าง : ดึงต้นกล้าให้โต	134
เอียนเออร์เต้าหลง : ปิดหูโมโยกระดิ่ง	92	เหลาหม่าสือถู : ม้าแก่เจนทาง	136
พูซัวหมี่หลี่ : ดิดซาตาปรีอ	94	ซงโหยวเจิงจู่ : ในใจมีไฟ	138
ดู่ยเจิงเซียะเย่า : ให้อาให้ถูกรอค	96	ป้านถูเออร์เพย : เลิกล้มกลางคัน	140
เจียวพูซานคู้ :		ใหม่ตู่หวนจู่ : ซื้อม้าลงคันทูก	142
กระต่ายเจ้าเล่ห์ต้องมี 3 โฟง	98	ไท่กิงเตี่ยวอีร์ : ไท่กิงตกปลา	144
ไป๋อวี่นซางโก่ว : เมฆขาวสุนัขดำ	102	พูซุ่ยหนานโซว : สายน้ำไม่หวนคั้น	148
งูหวังหัวซี้เย่า : อ่องงูนิยมนเอดอด	104	จิว่หว่าปู้ผ่าเซียงจื่อเซิน :	
ฮุ่ยจี้จี้ฮื่อ : เจ็บป่วยไม่รักษา	106	สุราตี ย่อมไม่กลัวตรอกลึก	150
หยวนมู่ฉิวอีร์ : ปีนต้นไม้ไปหาปลา	108	อ้านเจี้ยนซางเหริน :	
เย่กงหัวหลง : เย่กงชอบมังกร	110	เกาทัณฑ์ลับทำร้ายคน	152
ซานเหรินเจิงหู่ : 3 คนกลายเป็นเสือ	112	เฉ่ามู่เจียปิง :	
กู่เหรินตู่เหอ : พ้อคำขำน้ำ	116	ต้นไม้ใบหญ้าล้วนเป็นกองทหาร	154
ไป๋ฟาไป๋จั่ง : ยิง 100 ครั้ง		ป้อเล่อเซียงหม่า : ป้อเล่อเล็กม้า	158
ตรงเป้าทั้ง 100 ครั้ง	118	หุ่ยปี้ซานเซ่อ : ถอยให้ 90 ลี้	162
จิงกจื่อเหี่ยว : วิหคตื่นคันศร	120	ฮว่าเสอเทียนจู่ : วาดงูเดิมซา	164
ล่า่นอีร์ซงชู่ : แอบอ้างเข้าวงดนตรีอีร์	122	จื่อลู่เหวหยหม่า : ซักวางเป็นม้า	166
อีร์มู่หฺนจู่ : ตาปลาปลอมปนไข่มุก	124	ฮว่าปิงซงจี :	
ฮว่าหลงเตียนจิง : วาดมังกรเดิมดวงตา	126	วาดรูปแบ่งทอดแก่ความหิวโหย	168
กัวหยางโถว ไมโก่วไว่ว :		ฉีเหรินโยวเทียน : คนเมืองฉีกังวลต่อฟ้า	170
แขวนหัวแพะ ชายเนื้อสุนัข	128	อู๋สือปู้เสี่ยวไป๋ปู้ :	
เซียนหลี่ซ่งเอ้อหม่า :		วิ่ง 50 ก้าว หัวเราะเยาะวิ่ง 100 ก้าว	172
เดินทางพันลี้เพื่อมอบขนหงส์	130	หู่เจียหู่เวย : สุนัขจิ้งจอกแอบอ้างบาร์มีเสือ	174

三寸之舌

ซานซุนจื่อเสอ : ลิ้นสามนิ้ว

- 三 (sān) อ่านว่า ซาน แปลว่า สาม
寸 (cùn) อ่านว่า ซุน แปลว่า นิ้ว (หน่วยวัด)
之 (zhī) อ่านว่า จื่อ ในที่นี้เป็นคำช่วย ใช้วางหน้าคำนาม
เพื่อบอกคุณสมบัตินั้น
舌 (shé) อ่านว่า เสอ แปลว่า ลิ้น

ในสมัย 257 ปีก่อนคริสตกาล ทหารจีนได้บุกมาล้อมเมืองฮานตัน ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐเจ้า ทำให้ฮ่องรัฐเจ้าต้องหลบส่งฝังหยวนจวินไปขอกำลังทหารจากรัฐอูมาช่วย พร้อมทั้งขอให้ลงนามสัญญาร่วมกันต่อต้านรัฐฉิน ในครั้งนั้นฝังหยวนจวินตัดสินใจที่จะนำผู้ติดตามไปด้วย 20 คนที่มีความสามารถทั้งบู๊และบุ๋น แต่คัดคนมาได้เพียง 19 คน ขาดไป 1 คน สุดท้ายมีข้ารับใช้ นามว่า เหมาชูย เสนอตัวเองติดตามไปเป็นคนที 20 เมื่อหาคนไม่ได้ ฝังหยวนจวินจึงจำใจตอบตกลง

ที่เกินความคาดหมายคือ เหมาชูย์ผู้นี้เป็นผู้มีวาทีศิลป์เป็นเลิศ ระหว่างการเดินทางไปถึงรัฐฉู่ เขาได้ถกเถียงข้อราชการบ้านเมืองกับผู้ร่วมทางทั้งหมด จนทำให้คนเหล่านั้นเปลี่ยนความคิดจากที่เคยนึกดูถูกมายกย่องนับถือในฝีปากของเขาทั้งสิ้น

ในวันที่ฝิงหยวนจวินเข้าเฝ้าหารื้อกับอ๋องรัฐฉู่ ทั้งสองหารื้อกันครึ่งวันยังคงไม่ได้ข้อสรุป ผู้ติดตามทั้ง 19 คนต่างร้อนใจ เหมาชูย์จึงตัดสินใจถือวิสาสะเดินเข้าไปสอบถามสถานการณ์ แต่กลับถูกอ๋องรัฐฉู่ที่ไม่เห็นเขาอยู่ในสายตา สั่งให้เขาออกจากห้องไปเสีย แต่เหมาชูย์กลับหยิบดาบมาถือไว้ แล้วเดินไปยังเบื้องหน้าของอ๋องรัฐฉู่พลางกล่าวว่า “ท่านอ๋องกล่าวเช่นนั้นเพราะท่านองค์คิดว่ารัฐฉู่ของท่านเป็นรัฐใหญ่ และในเวลานี้ก็มีกำลังทหารคุ้มครองท่านมากมาย แต่น้ำน้อยเชื่อว่าเมื่อข้าน้อยยืนอยู่ต่อหน้าท่านองค์ในตอนนี้ ด้วยระยะห่างไม่ถึง 10 ก้าว ต่อให้มีทหารผู้มากกว่านี้ก็ไม่สามารถรักษาชีวิตพระองค์ไว้ได้ ถือว่าชีวิตของพระองค์อยู่ในกำมือของข้าน้อยก็ไม่ผิดนัก” เมื่ออ๋องรัฐฉู่ได้ฟังก็ได้แต่นิ่งงัน

เหมาชูย์จึงกล่าวต่อไปว่า “ในประวัติศาสตร์ รัฐฉินเคยรุกรานรัฐฉู่บ่อยครั้ง ทั้งยังยึดเอาดินแดนของรัฐฉู่ไป แม้ว่าในครานี้รัฐเจ้าจะมาขอความช่วยเหลือเพื่อผนึกกำลังกันป้องกันเมืองหลวงของรัฐเจ้า แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสที่รัฐฉู่จะแก้แค้นรัฐฉินด้วย หากพระองค์ไม่ตกลงร่วมมือเนื่องเพราะความขลาด นั้นมิใช่ท่าละอายหรือหือ” สุดท้ายอ๋องรัฐฉู่จึงตกลงทำสัญญาผนึกกำลังกับรัฐเจ้าเพื่อต้านรัฐฉิน

เมื่อกลับถึงรัฐเจ้า ฝิงหยวนจวินจึงกล่าวยกย่องเหมาชูย์ว่า “การไปเจรจากับรัฐฉู่คราวนี้ ลินขนาดเพียงสามนิ้วของท่านเหมาชูย์กลับทรงอำนาจมากกว่ากองทหารนับล้านเสียอีก”

จำนวน “ลันสามนิ้ว” ใช้เพื่อยกย่องความสามารถในเชิงวาทีศิลป์หรือผู้ที่มีฝีปากเป็นเลิศ

博士买驴

ป้อซื้อใหม่หลิว : นักปราชญ์ซื้อลา

博士 (bó shì) อ่านว่า ป้อซือ เป็นชื่อตำแหน่งปราชญ์
ในราชสำนักจีน ปัจจุบันหมายถึงผู้มีวุฒิการศึกษา
ระดับปริญญาเอก
买 (mǎi) อ่านว่า ใหม่ แปลว่า ซื้อ
驴 (lú) อ่านว่า หลิว แปลว่า ลา

ในสมัยโบราณ มีป้อซือ (คำเรียกนักปราชญ์
ในราชสำนักจีน) ผู้หนึ่ง ที่เอาแต่คร่ำเคร่งศึกษาท่องจำ
สี่ตำราห้าคัมภีร์ (หมายถึง ตำรา 4 เล่ม กับคัมภีร์ 5 เล่ม
ที่รวมปรัชญาและคำสอนในลัทธิขงจื๊อ) จนแทบจะเรียก
ได้ว่าบรรจุคำสอนในตำราไว้เต็มท้อง เขาชอบวางภูมิ
อวดโอ่ความรู้ของตนไปทั่ว

ครั้งหนึ่ง ลาที่บ้านของป้อซือผู้นี้ตายลง เขาจึงไป
ยังตลาดเพื่อหาซื้อลาตัวใหม่ หลังจากที่เขาต่อรองกับ
เจ้าของลาได้ จึงได้ให้ผู้ขายเขียนหนังสือสัญญาซื้อขาย
ให้ฉบับหนึ่ง แต่ทว่าเจ้าของลาไม่รู้หนังสือจึงขอร้องให้

เขาเป็นผู้เขียนเอง ป้อชื่อตกลง

เจ้าของลาจึงนำกระดาษ พู่กัน และน้ำหมึกมาให้ คราวนี้ป้อชื่อคิดว่า เป็นช่องทางอดโอ่งมีรู้ของตนทางหนึ่ง จึงตั้งใจเขียนหนังสือสัญญาฉบับนี้ อย่างบรรจง จนกระทั่งเวลาผ่านไปเนิ่นนาน กระดาษ 3 แผ่นล้วนอัดแน่นไปด้วยตัวอักษรจริงแล้วเสร็จ เจ้าของลาจึงขอให้ป้อชื่อผู้นี้อ่านให้ตนฟัง เขาจึงกระแอมไอหนึ่งครั้ง จากนั้นโคลงหัวไปมา อ่านออกเสียงราวปราชญ์ผู้กำลังเผยแพร่คำสอน ทำให้ผู้คนที่ผ่านไปมาตามท้องถนนรู้สึกสนใจใคร่รู้ จึงแวะเวียนเข้ามารับฟังด้วย

ผ่านไปราวครึ่งวัน ป้อชื่อเพิ่งอ่านหนังสือสัญญาจบ แต่เจ้าของลานั้นฟังจนจบกลับขบคิดไม่เข้าใจเอ่ยมถึขึ้นมากว่า “ท่านเขียนจนเต็ม 3 หน้า กระดาษ เหตุใดคำว่า “ลา” ไม่ปรากฏแม้แต่คำเดียว ทั้งที่ความจริง เพียงบันทึกวันเวลาที่ช้าน้อยขาลาตัวนี้ให้ท่าน และบันทึกว่าช้าน้อยได้รับเงินแล้วเป็นจำนวนเท่าใด มิใช่เรียบร้อยแล้วหรือ เหตุใดต้องเขียนรุ่มวายถึงเพียงนี้”

กล่าวถึงตรงนี้ ชาวบ้านที่พากันมาชมดูต่างพากันเห็นด้วยและหัวเราะขบขันป้อชื่อผู้นี้ ต่อมาเหตุการณ์นี้มีผู้บรรยายเชิงกระทบกระทั่งไปเอาไว้นั้นๆ ว่า ป้อชื่อชื่อลา เปลี่ยนกระดาษ 3 ครา กลับไร้อักษร “ลา”

จำนวน “นักปราชญ์ชื่อลา” เขียนสัญญาว่า 3 หน้า กลับไม่มีคำว่า “ลา” ซึ่งเป็นใจความสำคัญใช้เปรียบเปรยกระทบกระทั่งกับการเขียนการพูด รวมทั้งการสื่อสารอื่นๆ ที่ขาดหัวใจสำคัญของเรื่อง มีแต่น้ำไม่มีเนื้อหาสาระใจความอะไรมิได้

不贪为宝

ปู่หลานเหวยเป่า : ตวามเก็กน้อยเป็นขงมีค่า

不贪	(bù tān)	อ่านว่า ปู่ทาน แปลว่า มักน้อย ไม่ละโมภ
为	(wéi)	อ่านว่า เหวย แปลว่า เป็น, คือ
宝	(bǎo)	อ่านว่า เป่า แปลว่า ของมีค่า

ในสมัย ชุนชิว มีชาวเมืองซ่งผู้หนึ่งบังเอิญพบหยกล้ำค่าก้อนหนึ่ง เขาตื่นตื่นดีใจเป็นอันมากรีบเก็บเอากลับมาที่บ้าน จากนั้นเชิญให้ช่างหยกมาช่วยดูมูลค่า เมื่อช่างหยกมาเห็น จึงกล่าวว่า “หยกก้อนนี้งามมากไม่มีตำหนิแม้แต่เนื้อ เป็นของล้ำค่า แต่ท่านต้องระมัดระวังอย่าเอาไปอวดให้ผู้อื่นเห็น เพราะอาจโดนขโมยหรือแย่งชิงไปได้”

ทว่า ในความเป็นจริงแล้วขณะที่ชาวเมืองซ่งผู้นี้เชิญช่างหยกมาที่บ้าน ก็มีชาวบ้านหลายรายได้ข่าวและตามมาดูอยู่ด้วย ทำให้เขาเกิดความไม่สบายใจ จึงนำ